Peer for alle - opplevelser på Sundvolden

Alle foto: Borgny Berglund

Berít Sunde

På Peer Gynt-festivalen på Sundvolden i sommer var det mange aktiviteter man kunne være med på, blant annet boccia, som var både tirsdag og torsdag. Jeg valgte å være med på det, for jeg elsker ballspill. Og så vant jeg noen kamper begge gangene. Kanskje jeg blir med til Danmark i 2015, hvis det blir slike aktiviteter da også. Det kan tenkes.

Arnkjell Ruud

Søndag 23. juni, Sankthansaften, ble Nordisk Festivaluke åpnet av Holes ordfører Per Berger på Sundvollen hotell og om kvelden begynte festivalen med bål og dans.

Dag Balavoine, en av initiativtagerne og tidligere prosjektleder, kan fortelle at det er 10 år siden denne festivalen for funksjonshemmede ble arrangert for første gang. Ideen bak er integrering av funksjonshemmede. Det spiller ingen rolle, her skal alle få bidra på sin måte med det de kan, sier Balavoine.

Mandag, på Sankthansdagen, spillte teatergrupper fra Solborg og Vidaråsen Landsby Sankthansspillet av Karl König ute i naturen med musikk av Malte Winje og C. A. Lindenberg. Dette spillet ble også fremført av alle deltagerne under de tre første Allkunstverkfestivalene i Järna, Sverige, i 2003, 2005 og 2007, og alle tilskuerne ble også denne gang delaktige i forestillingen. Om kvelden bød man på svensk midtsommerfeiring med samvær, sang og dans rundt midtsommerstangen.

Idyll på Tyrifjorden.

Solborg toger inn med St.Hansspillet.

Hanne Kvelí

Vi var en hel gjeng fra Solborg som dro til Sundvollen Hotell for å møte andre. Vi dro ned til stranden nedenfor hotellet og feiret Sankthansaften der. Vi sang til Sankthansbålet og etterpå var det danselek. Samme kvelden fant jeg min hemmelige venn. Han heter Rune og er fra Danmark. Noen fra Solborg lå over på hotellet, mens resten av gjengen kjørte tur/retur hver dag.

Sankthansdagen var det først morgensamling og da dukket Dovregubben opp med trollene på slep og med Peer Gynt i spissen.

Så begynte aktivitetene. Det var blant annet blomsterkransbinding, boccia, teppecurling, gocarting (seil på hjul) og vannsprutaktiviteter. Jeg gikk en tur ned på stranden og så på vannaktiviteter, men jeg hadde ikke tid til å være med, måtte tilbake til hotellet for å skifte kostyme. På ettermiddagen fremførte Solborg/Vidaråsen Sankthansspillet i hagen bak hotellet. Jeg var gjeteren i spillet. Da vi var ferdig med spillet og skulle til å gå inn, begynte publikum å klappe dakapoklapp. Vi bukket og vinket til publikum. Alle var med i "Peer for Alle" og folk utenfra så på oss i spillet. Det var ett vellykket spill.

Det var foredrag hver formiddag. Det var skriveverksted en dag, vannspruteaktiviteter nesten hver dag, ansiktsmaling på tirsdag og torsdag, toveverksted og tur til "Kongens utsikt". Per Engebretsen var sjåfør til utsikten. Onsdag var jeg med som troll for "Integretto" fra Trondheim. Det var moro å være med som statist.

Det var sommerdisko en dag, åpen scene for de som ville fremføre en sang, spille instrument eller fortelle en historie. Jeg fremførte en historie som jeg hadde skrevet på skriveverkstedet og sang "Lys og varme" av Åge Aleksandersen.

Siste kveld hadde vi disko og danset hele kvelden. Fredag morgen var den siste dagen for morgensamling og alle danskene samlet seg og de lærte oss en ny dansk sang. Om to år blir det i Danmark. Vi sees der!

Yngvild har overtaket på Aiste.

Níls Erík Bondesen

Jeg likte festivalen godt.
Jeg var med på Solborgs fremføring av Sankthansspillet av Karl König. Jeg klarte meg bra i spillet, det handlet om stjernenes og universets mulige innflytelse på mennesket. Jeg hadde en hemmelig venn, Anne Grethe fra Danmark, vi hadde en hyggelig samtale.

Det var morgensamling hver dag med dagens tema med troll sang og mye moro. Jeg så på teatergruppen Integretto som spilte Dovregruppens Hall, fint spill. Jeg spiste mye god mat, det var en fin festival.

Kristín Nerdal

Bente var reiseleder for Kristoffertunet, og Helene, Ragnhild og Åse for teatergruppa Integretto. Når jeg skulle reise var jeg redd, men da sa Bente til meg at jeg kunne være med henne i hele uka der. Det var fint.

Vi kom på søndagen, da var det åpningsseremoni. Hver dag var det et tema for dagen, på mandag var det Sankthans, da var det sankthansbål. Tirsdag var det barndom, onsdag var det voksenlivet, og torsdag var det aldring.

Dagen startet med frokost, så var det morgensamling og kveldssamling og middag. Da var det to som ledet samlingene - Ragnhild Arntsen og Sigrid Myklebost. Mandag på morgensamling så var det Integretto som var troll. Da var jeg sammen med Bente. Jeg satt på første rad. ”Der kommer et troll” sa Bente. Jeg ropte hjelp. Var redd at dem skulle ta meg. Jeg var også på mandag i svømmehallen sammen med Bente og Anika. Og onsdag var det vi som skulle på scenen. Spille Dovregubbens hall.

Jeg vil også si at i av uka fikk jeg noe nye venner, og fant vennen min på smykket jeg fikk.

(Alle deltakere fikk et navneskilt/smykke med sitt eget navn og navnet på en venn de skulle prøve å finne i løpet av uken. Red.)

St.Hansbål på Sundvollen.

Å være seg selv, hva betyr det?...

Per Engebretsen i samtale med Miriam Kirchhofer

Steinerskolen på Ringerike feiret et jubileum i 2008 med å sette opp Peer Gynt. Hele skolen deltok. Men forstod elevene hva stykket handlet om? Nå har vi satt opp stykket med landsbyboere og laget festivaler, sist på Sundvolden.

Per Engebretsen: Selv har jeg ennå vanskelig å forstå alt i stykket. Hvordan gikk det med dere?

Miriam Kirchhofer: Jeg undrer meg på om vi faktisk forsto hva det var vi bearbeidet. Skjønte vi hvem Peer Gynt egentlig var og hva han sto for, eller var vi for opptatt av vår egen rolletolkning? I dag har jeg sittet på nytt i forbindelse med en oppgave på Oslo By Steinerskole og har måttet bearbeide stykket denne gangen ved å lese det fra perm til perm. I denne leseprosessen innså jeg plutselig at stykket inneholdt noe ganske annet enn det jeg kunne huske fra ungdomsskolen. Kanskje jeg i dag har utviklet en bedre evne til å kunne tolke og ta innover meg det virkelige budskapet? Når i livet forstår vi egentlig best Peer Gynt?

Miriam Kirchhofer

Jeg kan bare svare for meg selv og ikke om de aller yngste egentlig skjønte hvem de framstilte eller si noe om de eldste, som sikkert gikk inn i rollen på en ganske annen måte med en helt annen forståelse.

Peer Gynt handler jo om livet til en mann som hele veien i livet velger "å være seg selv nok", i stedet for å være seg selv fullt ut. Han mener han har levd livet som helt seg selv, og mener at han har vært langt mer målbevisst enn de fleste rundt ham. Derfor blir han svært forvirret og protesterer kraftig når knappestøperen kommer for å smelte ham om til en vanlig bruksknapp som straff

Nordisk midtsommer-samarbeid.

Mor Åse river øret av Peer – fra en scene fra Peer Gynt.

fordi han kun har vært seg selv nok og ikke seg selv fullt ut. Peer ser på seg selv som en skinnende knapp på den store verdensvesten og innser ikke at hempen dessverre glapp. Peer ble i grunnen gjennom hele livet på denne måten oppfordret til å se seg selv, men til syvende og sist manglet han rett og slett selvinnsikt til å se hvordan han egentlig levde sitt eget liv.

P.E: Kjenner du deg igjen?

M.K: Vel, overgangen fra følelsen av at hele verden spinner rundt ens egen akse og at alt handler om en selv, til man innser at verden og livet er langt større enn som så, gir oss en mulighet til å vende oss utover mot verden der ute. Har jeg forstått riktig, så er det omtrent her i livet jeg står nå. Det siste året på videregående handler om å vende seg vekk fra det selvsentrerte jeg-et og snu seg ut mot verden. Vi som er i overgangen fra barn til voksne har kommet inn i en kritisk fase hvor vi nå får muligheten til bevisst å ta valget om hvordan vi vil entre verden. For de fleste av oss er det en prosess som ennå foregår i det ubevisste. Klarer vi å legge fra oss det barnslige fokuset på oss selv og vår egen navle? Eller går vi i samme felle som Peer gjorde?

P.E: Så hva mener egentlig Ibsen med ”Å være seg selv, er seg selv at døde”?» og «å være seg selv nok? »

M.K: Det er lettere å forstå ”å være seg selv nok.” Peer var enestående på den måten. Han var ubegrenset ærgjerrig, som en udugelig norsk bondesønn er det imponerende å ha som ambisjon å bli keiser over hele verden. Så lykkes han også i veldig mye. Han ble styrtrik på de merkeligste og skumleste transaksjoner, sendte misjonærer med bibler til Kina om høsten og eksporterte avgudsbilder om våren. Han ble politisk ambisiøs og ville også på det område helt til topps. Rendyrket egoist med andre ord. Å leve med ”å være seg selv nok” er å gå rundt med en innstilling om at verden er skapt for min egen skyld, noe som nok er en vanlig følelse for de fleste barn og unge, men å finne seg selv er en nødvendig egosentrisk prosess for oss unge. Å møte voksne mennesker med den samme innstillingen derimot kan være ganske ubehagelig og irriterende. Kanskje er det derfor Peer så mange ganger havner i ulike konflikter med andre voksne rundt seg?

På et eller annet tidspunkt i livet så har man forhåpentligvis funnet seg selv, og slutter dermed å være så opptatt av det. I stedet for å gjøre ting for sin egen skyld begynner man nå å gjøre ting på sin egen måte. Å være seg selv er ikke lenger et mål i seg selv, men et middel i livet. Livets speil blir vendt. ”Å være seg selv er seg selv at døde” må bety at man gir avkall på sin egen egoisme og heller lever for en større helhet. For mange kan det føles som en dødsprosess. Peer vegret seg. Han klarte det ikke.

P.E: Så hva kan vi lære av dette?

M.K: Peer Gynt skulle være et bilde på en gjennomsnittlig Ola Nordmann, og Ibsen er ikke særlig nådig mot ham. Han har sine positive sider, han er livlig og fantasirik og sjarmerende, men temmelig hul. Kanskje vi har fått andre idealer om hvordan det burde være og kan være mellom oss enn det var vanlig for over hundre og femti år siden da Ibsen skrev Peer Gynt. Kanskje har Ibsen med dette stykket vært med på å forandre idealene våre og har bidratt til at vi nå skjønner litt mer av hva det vil si å realisere seg selv uten å være seg selv nok.

”Å være seg selv, er seg selv at døde.
Men på deg er sagtens den forklaring spilt.
Så derfor la det kalles overalt et møte
Med Mesters mening til uthengsskilt.”

Miriam Kirchhofer var elev på Ringerike Steinerskole og går nå på Oslo By Steinerskole. Red.